

III. évfolyam 5. szám 1992. május

HÍRMONDÓ

„TÜKRÖM, TÜKRÖM... ” Olvasóink véleménye

1991 őszén 100 olvasónknál érdeklődött (kérdőíves formában) könyvtárunk tevékenységéről, illetve a könyvtárosságról munkatársunk - Menichné Molnár Éva. (E felmérés alapján készítette el kollégánk szakdolgozatát) A válaszok igen tanulságosak lehetnek a könyvtár, de az olvasóink számára is.

I.

- A 100 megkérdezett közül 82 válaszolt.

A válaszok közül 73 volt értékelhető.

- A válaszolók megoszlása: Fizikai dolgozó: 14

Szellemi foglalkozású: 24

Nyugdíjas: 16

Tanuló: 15

Munkanélküli: 4

- A válaszolók könyvtárlátogatásainak rendszeressége:

Naponta: 13

Hetente: 31

Havonta: 21

Ritkábban: 8

- A szolgáltatások igénybevételének mértéke:

Könyvkölcsönzés: 67

Újságolvasás: 50

Olvasóterem: 46

Fénymásolás: 24

Zenei szolgáltatás: 21

Könyvtárközi kölcsönzés: 14

Információs szolgáltatás: 11

Rendezvények: 10

- A könyvtárosok jellemzői:

Segítőképzés: 64

Udvarias: 59

Intelligens: 30

Művelt: 29

Kötelességtudó: 28

- Az új könyvtár (1988) munkájának alakulása

Jobb lett: 42

Roszbab lett: 2

Nincs változás: 15

II.

Az ideális könyvtáros olyan személy, aki

- "NINCS". (Egyetemi hallgató)

- "fel tudja tárni a könyvekben rejlő értékeket" (Nyugdíjas)

- "tájékozott, legalább egy világnyelvet ismer középfokon; segítőkész és aki nem terjeszti magáról, hogy ő az ország legjobb könyvtárosa". (Tanár)

- "A rövidített nyitvatartási időt nem rövidíti még azzal is, hogy 17.45-kor már "kinézi" a könyvtár látogatóját." (Főmunkatárs)

- "Kedves, segítőkész, jól tájékozott, empátiás készséggel rendelkezik; tudja, mikor van szükségem segítségre." (Főiskolai hallgató)

- "felajánlja segítségét, de nem tologat; felhívja a figyelmet a választott könyveken kívül egyéb, a témához illőre; udvarias, figyelmes és tudja, hogy ő van a könyvtárlátogatókért; a kiszolgálást nem érzi megalázónak." (Üzletkötő)

- "tájékozott, irodalmi ismeretekkel rendelkező, de nem nézi le a könnyebb műfajt kedvelőket sem. Ápol és nem unott." (Nyugdíjas)

- "szívesen ad felvilágosítást a könyvtárba járók számára. Jól tájékozott és intelligens." (Előadó)

- "szereti munkáját és a könyvtárba betérő olvasókat." (Technikus)

- "művelt, halk szavú, udvarias" (Tanár)

- "már részben rendelkezik kellő tapasztalattal, pillanatok alatt megtalálja a vendégek számára szükséges olvasmányt, a vendég kérését, igényét maximálisan kielégíti. Megfelelő információval szolgál." (Tanuló)

- "udvarias, segítőkész, és kötelességtudó." (Állásnélküli)

- "szereti a könyveket és az embereket." (Fogtechnikus)

- "jól ismeri az egész, könyvtári területet: kedves, udvarias, segítőkész. És tudja, melyik könyv vagy folyóirat hol van. Nem kell neki mindig megkérdezni másokat, kollégákat, hogy ez-az hol található." (Esztergályos)

III.

Szívesen lenne-e könyvtáros?

- "Nem, mert úgy tűnik, ez a pálya lassan szélmalom harc; ma nem divat okosnak és műveltnek lenni, inkább csak gazdagnak." (Női szabó)

- "Nem, mert alig jut pénz a kulturális intézmények fenntartására, és féltő, hogy sok könyvtárat be kell zárni!" (Tanár)

- "Nem, mert ebben a munkában csak profétikus elkötelezettséggel, ám az elismerés reménye nélkül kell dolgozni." (Nyugdíjas)

- "Igen, mert a könyvtár kincsesháza; a könyvtárosság szép hivatás." (Főiskolai hallgató)

"Igen, mert számomra a könyv biztonságot ad." (Önálló vállalkozó)

- "Igen, mert szép, hivatásszerű és intelligens szakma." (Nyugdíjas)

- "Nem, mert talán nem eléggé megbecsült hivatás, és a "jó munka" itt különösen nagy energiát kíván." (Számítógép-programozó)

- "Igen, mert jó a kultúra, a tudás közelében lenni, másokat is bevezetni ebbe".

- "Nem, mert nehéz az emberekkel bántani és a fizetésből csak éhenhalni lehet." (Villamosmérnök)

Jeles napok a Palócföldön

MÁJUS ELSEJE

A nap arról nevezetes, hogy sok helyütt ekkor állítják fel a májufát, májfát, de a májusfa állításának napja lehet május első vasárnapja és pünkösd is. Az eladósorban levő lányok várták is a májfát, mert aki nem kapott, az a közeljövőben nem számíthatott a férjhez menésre. A Mátra vidékén azt is számon tartották, hogy milyen fát vittek. Ha a legény ugyanannak a lánynak több alkalommal állított májufát, először bükkfát, majd nyírfát, aztán fenyőfát vitt. A legények a májusfaállítás éjszakáján vagy hajnalán csapatostól indultak el az erdőbe, ahol kidöntöttek több 6-10 méter magas fát, melyet legallyaztak, csak a felső negyedén hagytak zöld ágakat. A fát a kiválasztott lány kapuja mellé, a ház. elé ásták le. A májusfa felállításán általában énekszóval ment végbe:

Kelj fel Mariska, itt a májfa, Kendő is kell az, ágára. (Mátraderecske)

Kelj fel babám, itt a májfa, Ha elhoztam, vigyázz rája. (Barkó települések)

A fát néhol díszítették, néhol a lánynak kellett felcicomáznia. Rendszerint kendőt, szalagokat, egy-két üveg bort (pálinkát) is akasztottak rá. A lány behívta a legénycsapatot és megvendégelte őket. A májufát a legény kiválasztott szeretőjének állította, s ha a lány elfogadta udvarlását - azaz feldíszítette a fát -, akkor már a közösség és a család előtt is nyilvánossá vált a kapcsolatuk. Előfordult, hogy valamelyik legény a májufát irigységből elfűrészelte, azért nem volt ritka, hogy reggelig őrizték. "... mert ha ketten szerették volna a lányt, a másik legény kivágta, ebből volt aztán, hogy sokszor verekedtek, még halál is volt, amiért kivágták a májfát." Az. utóbbi három-négy évtizedben májusfa helyett virágcsokrot, virágkosarat küldenek a lánynak. A Karancs-alján az ilyenkor divatos virág a hortenzia. A csokrot küldő legény viszonzásul inget, nyakkendőt kap. Pap Gyula szerint a múlt század dereka táján a lány a szentkúti búcsún vett bokrétát adott a legénynek, aki azt a következő májusig, illetve mindaddig viselte a kalapján, amíg a lányt, akinek a májufát állította, feleségül nem vette.

Irodalom:

Palócok. IV. Szerk. Bakó Ferenc. Eger, 1989.

Manga János: Palócföld. Bp. 1979. Gondolat

(G. Zs.)

Híres illusztrációk V.

Móricz Zsigmond művei

Sok bűne, hibája volt az "átkosnak", de az bizony (többek között) erénye, hogy kiváló realista írókat, Móricz Zsigmondot többször is kiadatta. A papír minőségéről, a könyvek külleméről nem mindig lehet jól mondani (főleg az ötvenes, hatvanas években), ám a csodálatos tartalomnak megfelelő társművészeti forma: az illusztráció majdnem minden esetben telitalálat. "Soha érdekesebb kort, mint a mai!" -írta Móricz Zsigmond. "Írónak a legremekebb vadászterület. Mindenki annyira író, amennyire új, kemény, tiszta képben mutatja be az életet. Az írónak világszemlélete legyen, s ha van, mutassa meg, mi az igazság."

E kemény, igazságkereső; az élet, az ember szépségét, líraiságot is felvillantó művészet remek "vadászterülete" az illusztrátoroknak is.

A művészek közül nézzük most ezeket a jellemző jegyeket Ferenczy Béni, Hincz Gyula, Kass János és Szántó Piroska kézvonásában megelevenedve! (N. J-né)

GYEREKEKNEK

Műemlékeink

Rómái katolikus templom, Nádujfalu
A megye egyetlen festett kazettás menyezetű temploma. Magas dombon kis teraszon áll, mögötte a temető. Az egyhajós, a nyolcszög három oldalával záruló szentélyű templom körül 70 cm magas lábazat, fent barokk párkány. Belül a hajótér felett igen szép festett kazettás menyezet, eredetileg 84 táblával. 1905-ben az utolsó két táblasort kicserélték egyszerű, mázolt fatáblákkal. A megmaradt 69 kazettán népi virágmotívumok, levelek, indák váltakoznak barokk, asszimmetrikus formákkal és reneszánsz, eredetre visszavehető koszorúkkal. Egy ilyen koszorúban látható a festés és a felszentelés dátuma: "Anno Diri. 1746 die 6 Oct"

Irodalom:

Frics Gyula: Nógrádi műemlékek. 1990. Nógrád megye műemlékei. 1954.
(V. I-né)

A LUTRA-CSEREKLUB HÍREI

Kedves Gyerekek!

Ugye nem felejtettétek el?! A Lutra albumok matricáinak cserebereléséhez péntek délutánként 14-18 óra között mindig találhattok cserepartnert a Megyei Könyvtárban. Szeretettel várunk minden játszótársat!

Május 3. Anyák napja

Amerikai eredetű hagyomány. Magyarországon a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt honosította meg. Az első megemlékezést 1925-ben szervezték. Az Anyák napját mindig május első vasárnapján ünnepeljük. Ezen a napon a gyerekek és felnőttek virágcsokrokkal sietnek haza a szülői házba, hogy köszöntsék a mamát.

Mi Ágh István versével köszöntjük az édesanyákat.

Virágosat álmodtam

Édesanyám, virágosat álmodtam, napraforgóvirág voltam álomban, édesanyám

te meg fényes nap voltál, napkeltétől napnyugtáig ragyogtál.

Új könyveink

Kányádi Sándor: Költögető

A varázslatosan szép verseskötet a legkisebbek, az óvodások és kisiskolások könyve. A gyermekversek a természetről szólnak, nyomon követve az évszakok változását. Először a kikelet képeit csillantják fel a költemények: a téli álmából ébredező nap sugarai köszöntik az ibolyát és hóvirágot (Reggel még...), barkát bontanak a fűzek (Tavaszelő) miközben kamasz szelek füttyörésznek a dombok között. (Cicus, cinke, citera). Majd a hónapok egymásnak adják a kilincset. (Tavaszu-tó, Nyár, Szeptember, Októberi lakoma stb.) A változatos ritmusú, csengő, tiszta rímelésű verseket Keresztes Dóra hangulatos rajzai kísérik.
(F. I-né)

Videómozi

A National Geographic videókönyvtár sorozat vetítése minden héten szerdán du.15 órakor kezdődik.

6. Az alligátorok birodalma

13. Miss Goodall és a vad csimpánzok

20. A rejtelmek világa

27. Az afrikai oroszlánok

Rejtvény

Állítsd párba!

Kapcsold össze az egybetartozó szavakat! Ha ügyes voltál, csupa csiki-csuki szót kapsz, vagyis olyan összetételt, mely fordítva is értelmes. Pl. fej, fa, fejfa, fafej

gumi álló

szín név

mező kör

kérdés sor

víz játék

elő ágy

futó kutya

katona arany

meleg őr

vár homok

Beküldési határidő: 1992. május 20.

Áprilisi rejtvényünk helyes megfejtése:

1., Mi a sonkaújj? : c.

2., Mi az alabástrom?: c.

3., Mi a vízjel?: a.

A helyes megfejtők közül könyvjutalmat nyert:

András Ildikó Salgótarján, Micsurin u.

26., Földi Krisztina Zagyvapálfalva,

Nyírfácska u. 5., Kállay/ Csilla Salgótarján,

Kertész u. 11., Máté Anett Etes,

Bem u. 8., Rákos István Salgótarján,

Rákóczi u. 280/a.

A HÓNAP KÖNYVE

FARKAS ANDRÁS rajzai Madách Imre: Az ember tragédiája című művéhez 1992 januárjában Balassagyarmaton jelent meg ez a mives album. Farkas András, az illusztrációk alkotója 1920-ban született a Kassa melletti Abaújszínán. Középiskolai tanulmányait Kassán végezte, majd a budapesti Képzőművészeti Főiskola hallgatója lett. A tehetséges fiatal festőművész munkásságát kettétörte a háború és a hadifogság. Farkas András 1947-ben Balassagyarmaton települt le és újra építette művészi pályáját. Már 1949-től foglalkoztatta a művészt Madách Tragédiájának képzőművészeti feldolgozása. Ez a kötet nyomon követi Farkas András festőművész hét alkotói ciklusát a Tragédia-illusztrációk tekintetében.

Az album, Dr. Szabó Péter művészettörténész és Dr. Kerényi Ferenc irodalomtörténész bevezetőit követően, Farkas András tizenöt rajzát közli, a megfelelő Tragédia részletek sorainak idézésével. Majd a művész illusztrációi következnek Madách Imre drámájának egy-egy színéhez kapcsolódva időrendben.

A kiadvány utolsó részében a művész elismeréseiről, díjakról, kiállításainak kritikáiról, ismertetésekről kapunk alapos tájékoztatást. Ezek közül nem hiányoznak a Balassi Bálint Nógrád Megyei Könyvtár által szervezett kiállítások sem.

Dr. Kerényi Ferenc írja az album megjelenését már nem megérő, 1991. márciusában elhunyt művész teljesítményéről: "A 4117 sornyi drámai költemény mindegyik színe tartalmaz olyan "nagyjelenetet", amely hatásosan és jól illusztrálható..."

Farkas András, mondhatni becsülettel végigjárta az utat: a virtuóz mesterségbeli tudással megrajzolt jelenetek mellett mind több az egyéni, átélt szimbólum: a szellemi háttérországban pedig az emberi bölcsesség." (B. Gyéné)

KIÁLLÍTÁS

RÉTI ZOLTÁN festőművész KOMJÁTHY JENŐ verseihez készített illusztrációinak kiállítása 1992. május 4-én 16 órától a Megyei Könyvtár emeleti csarnokában. Megnyitót mond: TÓTH SÁNDOR országgyűlési képviselő

! KÖNYVHETI ELŐZETES !

A salgótarjáni születésű és Párizsban élő NAGY PÁL (Madách-díjas) vizuális műveinek kiállítását és irodalmi estjét 1992. május 29-én 16 órától rendezzük meg a Könyvtár emeleti csarnokában és a földszinti klubban.

Megnyitót mond: SZÉKELY ÁKOS költő Közreműködik: TÓTH GÁBOR költő

1992. május 30-án 10 órától ankétot szervezünk a magyar műhely

(Párizs-Bécs-Budapest)

című irodalmi, művészeti, kritikai folyóirat történetéről és tevékenységéről videofilmek bemutatásával.

Házigazdák:

Nagy Pál, Székely Ákos, Tóth Gábor, a folyóirat szerkesztői.

! KÖNYVHETI ELŐZETES !

HÍREK

Régi magyar filmek videón 7-én 15.20

Robony I.: Hlattyúdal (Páger Antal stb) 14-én 15.30

Nóti K.: Hyppolit, a lakáj (Kabos Gyula, stb) 21-én 15.30

Halán Gy.: Nászút féláron (Kabos Gy., stb) 28-án 15.20

Csathó K.: Az új rokon (Perczel Zita, stb)

Április 6-án, 14 órától a Megyei Könyvtárban rendezték meg Nógrád megye gimnáziumainak Németh László vetélkedőjét.

Nyertesek:

I. Bolyai János Gimnázium (Salgótarján)

II. Balassi Bálint Gimnázium (Balassagyarmat)

III. Madách Imre Gimnázium (Salgótarján)

Az Elváltak Érdekvédelmi Egyesületének vezetősége 1992. május 15-én, 29-én 16 órától tartja összejövetelét az emeleti tanácskozóteremben.

BALASSI BÁLINT ASZTALTÁRSASÁG

8. 17. Műhelynap

22. 17. Egyesületi közgyűlés

A Vasútmodellezők Köre minden héten, hétfői napon, 15 órától tartja összejövetelét a Megyei Könyvtárban.

Kelemen Lászlóné, Kovács Tibor és Soós Károly olvasóink értékes könyveket ajándékoztak könyvtárunk számára.

Mindháromuknak köszönjük a nemes gesztust a magunk és olvasóink nevében! Bárkitől bármikor örömmel fogadjuk a hasonló adományokat, különösen akkor, ha Nógrád megyére, valamelyik településére vonatkozó könyveket, képes levelezőlapot, térképet stb. ajándékoznak könyvtárunk helytörténeti gyűjteményének gyarapítására.